

31.05.2022

Asia/9

§ 338 Liikenteen kehitys Helsingissä vuonna 2021

HEL 2022-000198 T 08 00 00

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunta päätti merkitä tiedoksi selvityksen Helsingin liikenteen kehityksestä vuonna 2021 liitteen numero 1 mukaisesti.

Käsittely

Asian aikana kuultavina olivat liikennetutkija Katja Moilanen ja liikennetutkija Olivia Halme. Asiantuntijat poistuivat kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Katja Moilanen, liikennetutkija, puhelin: 310 21385
katja.moilanen(a)hel.fi
Olivia Halme, liikennetutkija, puhelin: 310 42155
olivia.halme(a)hel.fi

Liitteet

1 Liikenteen kehitys Helsingissä 2021, esiteluonnos

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Vuonna 2021 Helsingin liikenteessä näkyi edelleen koronaepidemian vaikutus sekä sen myötä muuttuneet liikkumistottumukset. Vuoteen 2020 verrattuna liikkuminen palautui kuitenkin askeleen lähemmäksi epidemiaa edeltävää tilannetta.

Helsingin niemen rajalla joukkoliikenteen osuus oli vuonna 2021 syys-
sarkipäivän henkilöliikenteestä 62,4 %. Osuus kasvoi 3,4 prosenttiyksikköä vuodesta 2020. Keskustaan suuntautuvasta aamuliikenteestä

joukkoliikenteen kuljetusosuus oli vuonna 2021 67,7 %. Osuus kasvoi 4,3 prosenttiyksikköä vuodesta 2020.

Poikittaisliikenteen laskentalinjoilla joukkoliikenteen osuus oli 16,1 %, joka on 2,0 prosenttiyksikköä suurempi kuin vuonna 2020.

Keskustassa Aleksanterinkadun mittauspisteessä vuoden 2021 jalankulkijamäärä väheni 2 % vuodesta 2020. Vuoden 2020 huhti-joulukuuhun, eli korona-aikaan verrattuna Aleksanterinkadun jalankulkijamäärät nousivat 22 % vuodesta 2020.

Kesäkuun keskimääräisenä arkivuorokautena (ma-pe) niemen rajan ylitti 31 400 pyörällä liikkujaa. Kesäkuun keskimääräinen arkivuorokauden pyöräliikenne väheni 9 % edellisvuodesta. Huippuvuorokautena niemen rajan ylitti 35 400 pyörää, mikä on 17 % vähemmän kuin huippuliikenne vuonna 2020. Automaattilaskentapisteissä vuoden aikana havaittu pyöräilijöiden määrä laski 18 % edellisvuodesta.

Edelliseen vuoteen verrattuna autoliikenteen määrät kasvoivat syksyn arkipäivänä kaupungin vuoden 2008 mukaisella ja nykyisellä rajalla 4 %, poikittaislaskentalinjalla 3 % ja sekä nimen että kantakaupungin rajalla 2 %.

Helsingin liikennekäytössä oleva automäärä oli vuoden 2021 lopussa noin 1,21 % prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin. Liikennekäytössä olevien henkilöautojen määrä tuhatta asukasta kohti eli henkilöautotiheys (336 ha/1000 asukasta) kohti kasvoi 0,74 % vuodesta 2020.

Esittelijän perustelut

Yleistä

Henkilöliikenteen, jalankulun, pyöräliikenteen sekä autoliikenteen kehitystä seurataan jatkuvilla ja määrääjain toistettavilla laskennoilla. Liikennettä seurataan mm. Helsingin niemen rajalla, kantakaupungin rajalla (matkustajalaskennat joka toinen vuosi) sekä poikittaislaskentalinjalla. Niemen raja kulkee Hakaniemen sillalta Hesperian puiston kautta Lauttasaaren sillalle. Kantakaupungin raja kulkee Länsiväylältä Hakamäentien kautta Kulosaaren sillalle. Karttakuva laskentalinjoista löytyy liitteenä olevasta esiteluonnoksesta.

Koronavirusepidemia ja siihen liittyvät rajoitukset ja suositukset vaikuttivat vahvasti Helsingin liikenteeseen vuoden 2020 tavoin myös vuonna 2021. Etätyösuositus oli voimassa läpi vuoden lukuun ottamatta loka-kuuta. Alkuvuonna toisen asteen koulut sekä korkeakoulut olivat etäopetuksessa, mutta alemmat asteet toimivat pääosin lähiopetuksessa. Myöhemmin keväällä toinen aste siirtyi myös lähiopetukseen. Korkea-

koulut siirtyivät vaiheittain lähiopetukseen syyskuusta alkaen. Ravintola- sekä kulttuurielämään liittyviä rajoituksia oli voimassa läpi vuoden. Syksyllä koronapassi mahdollisti ravintoloiden ja kulttuuri-toimijoiden vapaamman toimimisen, mutta loppuvuodesta koronapassi poistui käytöstä tuoden rajoitukset takaisin.

Henkilöliikenteen ja moottoriajoneuvoliikenteen tulosten tiedonkeruujajankohtana syys-lokakuussa useiden koronaepidemiaan liittyvien rajoitusten ja suositusten tilanne oli vuonna 2021 kohtalaisen samankaltainen verrattuna vuoteen 2020. Vuoden 2021 lokakuussa rajoitusten tilanne oli kuitenkin helpottumassa ja esimerkiksi etätyösuositus poistui kuun puolessavälissä. Erona vuoteen 2020 myös oli koronarokotusten laaja jakaminen, sekä mahdollisesti myös poikkeukselliseen tilanteeseen tottuminen ja rohkeampi liikkuminen. Nämä ovat mahdollisesti vaikuttaneet erityisesti joukkoliikenteen matkustajamäärien kasvuun.

Helsingin liikenteeseen vaikuttivat myös työmaat ja liikennejärjestelyiden muutokset. Kasin katutyöt aloitettiin tammikuussa Kallion ja Töölön alueilla. Katutyöt vaikuttivat liikenteeseen varsinkin Helsinginkadun, Runeberginkadun ja Caloniuksenkadun ympäristössä. Toukokuussa aloitettiin Kruunusillat-raitiotien valmistelu sekä uuden Hakaniemen sillan rakentaminen, joka vaikutti liikennejärjestelyihin Hakaniemessä ja Siltavuorenrannassa. Länsi-Pasilassa käynnissä oli Ilmalan raitiotien sekä Veturitien työmaat. Raide-Jokerin pikaraitiotien rakentaminen jatkui monessa kohteessa myös vuonna 2021. Rakennustyöt jatkuivat laajalti lähes koko raitiotien matkalta niin Pitäjänmäellä, Haagassa, Maunulassa, Oulunkylässä, Viikissä kuin Itäkeskuksessakin.

Koronatilanteen myötä liikkumisessa on tapahtunut nopeita muutoksia, joiden takia vuosien 2020 ja 2021 henkilöliikenteen henkilöautomatkastajien ja moottoriajoneuvoliikenteen määrien arviointiin liittyy poikkeuksellisen paljon epävarmuutta. Kyseisten tulosten käsittelyssä ei ole kaikkien laskentapisteiden osalta pystytty huomioimaan mahdollisesti muuttunutta ajoneuvojakaumaa tai henkilöautojen kuormitusta.

Henkilöliikenteen kulkumuoto-osuudet niemen rajalla

Syysarkipäivänä niemen rajan ylitti henkilöautolla ja joukkoliikenteellä molemmat suunnat yhteen laskien noin 478 000 henkilöä. Joukkoliikenteen matkustajamäärä kasvoi 17 % verrattuna vuoteen 2020, mutta oli kuitenkin 41 % vähemmän kuin epidemiaa edeltävänä vuotena 2019. Henkilöautoliikenteen matkustajamäärä puolestaan kasvoi 1,4 % vuoteen 2020 verrattuna ja mutta oli 7 % vähemmän vuoteen 2019 verrattuna. Joukkoliikenteen kulkutapaosuus, 62,4 %, oli 2 prosenttiyksikköä suurempi kuin vuonna 2020. Vuoden 2020 lukua korjattiin hieman tarkautuvasti junien kaukoliikenteen osalta. Korjaus ei aiheuttanut muu-

toksia junamatkustajien pyöristetyssä luvussa (70 000) tai joukkoliikenteen kulkutapaosuudessa (59,0 %) Kymmenen vuoden takaiseen verrattuna niemen rajan ylittävä joukkoliikenteen matkustajamäärä oli vuonna 2021 35 % (-163 000 henkilöä) ja henkilöautoilla matkustavien määrä 28 % (-71 000 henkilöä) pienempi.

Syksyn aamuliikenteessä arkisin klo 6–9 niemen rajan ylitti keskustan suuntaan henkilöautolla ja joukkoliikennevälineillä noin 49 000 henkilöä. Joukkoliikenteen matkustajamäärä kasvoi 15,1 %. Henkilöautoissa matkustavien määrä väheni 4,9 %. Joukkoliikenteen osuus syksyn niemen rajan aamuliikenteessä oli 67,7 %, joka on 4,3 prosenttiyksikköä suurempi kuin edellisvuonna. Vuoden 2020 lukua korjattiin junien kaukoliikenteen osalta. Korjaus ei aiheuttanut muutoksia junamatkustajien pyöristetyssä luvussa (9 200 henkilöä) tai joukkoliikenteen kulkutapaosuudessa (63,4 %). Toiminnalliseksi tavoitteeksi asetettu joukkoliikenteen aamun kuljetusosuuden kasvu edeltävän viiden vuoden keskiarvosta (68 %) ei toteutunut vuonna 2021. Niemen rajan ylittävä joukkoliikenteen matkustajamäärä aamuliikenteessä keskustaan oli vuonna 2021 51 % (-35 000 henkilöä) pienempi kuin kymmenen vuotta aikaisemmin (2011) ja henkilöautoilla matkustavien määrä 39 % (-9 900 henkilöä) alhaisempi.

Poikittaisen henkilöliikenteen kulkumuoto-osuudet

Poikittaisliikenteessä syysarkipäivänä henkilöautoilla ja joukkoliikennevälineillä matkusti noin 355 000 henkilöä. Syksyllä 2021 joukkoliikenteen osuus oli poikittaisilla laskentalinjoilla yhteensä 16,1 %, mikä on 2,0 prosenttiyksikköä suurempi kuin vuonna 2020. Itäisen poikittaislaskentalinjan tilastointitapaa muutettiin niin, että mukaan laskettiin henkilöautomatkustajien osalta myös Latokartanonkaaren matkustajat. Toiminnalliseksi tavoitteeksi on asetettu joukkoliikenteen kulkutapaosuuden osalta vähintään 22 %. Kun Latokartanonkaaren henkilöautolla matkustavia ei huomioida laskennassa aikaisemman laskentatavan mukaisesti, oli joukkoliikenteen osuus vuonna 2021 16,4 %, eikä tavoite toteutunut.

Kymmenen vuoden takaiseen verrattuna poikittaisliikenteen joukkoliikenteen matkustajamäärä oli 21 % pienempi ja henkilöautoissa matkustavien määrä 3 % pienempi.

Jalankulku

Aleksanterinkadun pisteen, joka mittaa jalankulkijamääriä kadun pohjoispuolella lähellä Mikonkadun kulmaa, ohitti 1,95 miljoonaa jalankulkijaa vuonna 2021. Määrä laski 1,6 % vuodesta 2020, jolloin jalankulkijoi- ta oli yhteensä 1,98 miljoonaa. Jos tarkastellaan vain koronaepidemian kattavia kuukausia (huhti-joulukuu), jalankulkijamäärät olivat 22,6 %

korkeampia kuin vuonna 2020. Jalankulkijamäärien alhaisuuteen vaikutti ennen kaikkea koronaepidemia ja siihen liittyvät rajoitukset ja suositukset. Keskimäärin jalankulkijoita oli vuorokaudessa 5 300 vuonna 2021. Vuonna 2020 jalankulkijoita oli vuorokaudessa keskimäärin 5 400. Aiempina vuosina 2016–2019 vuorokauden keskimääräinen jalankulkijamäärä on vaihdellut 9 500 ja 10 800 välillä. Aleksanterinkadun vilkkain jalankulkukausi oli joulukuu.

Pyöräliikenne

Niemen rajan ylitti kesäkuun 2021 käsinlaskennoissa yhteensä 31 500 polkupyörää vuorokaudessa, mikä on saman verran kuin kesäkuussa 2020. Vuoden 2019 kesäkuussa vastaava luku oli 33 000.

Sään vaikutusta kesän käsilaskennoissa korjataan laskennallisilla ker-toimilla. Kesäkuun keskimääräisenä arkivuorokautena (ma–pe) niemen rajan ylitti 31 400 pyörällä liikkujaa. Tulos on saatu kertomalla pisteen käsinlaskentatulos lähimmän konepisteen kesäkuun arkipäivien keskiarvon ja kyseessä olevan käsinlaskentapäivän konetuloksen suhteel-la. Kesäkuun keskimääräisen arkivuorokauden liikenne pieneni 9 % vuodesta 2020. Huippuvuorokautena niemen rajan ylitti 35 400 pyörää, mikä oli 17 % vähemmän kuin huippuliikenne vuonna 2020. Vuonna 2021 huippuvuorokausi sijoittui niemen rajan laskentapisteissä kesäkuulle. Huippuvuorokauden luku kuvaa pyörän käyttäjien mahdollisen enimmäismäärän kyseisenä arkivuorokautena sään ollessa hyvä.

Koko vuoden yhteenlaskettujen pyöräliikennemäärien osalta vuonna 2021 automaattisissa laskentapisteissä havaittiin vähemmän pyöräilijöitä kuin vuosina 2020 ja 2019. Pyöräliikenteen määrä laski edellisvuodesta kaikissa pisteissä.

Automaattilaskentapisteissä (yhteensä 11 laskimessa 9 pisteessä, jotka ovat olleet toiminnassa vähintään vuoden 2017 alusta) vuoden 2021 aikana havaittujen pyöräilijöiden määrä laski 18 % edellisvuodesta ja 12 % vuodesta 2019. Toiminnalliseksi tavoitteeksi asetettu pyöräliikenteen määrän kasvu (pyöräliikenteen automaattilaskentapisteissä pyörämäärät kasvavat kolmen edellisen vuoden keskiarvosta) ei toteutunut, sillä havaittujen pyöräiden määrä laski 15 % vuosien 2018–2020 keskiarvoon nähden.

Talvi 2020–2021 oli keskimääräisesti kylmempi ja runsaslumisempi kuin edellisen neljän vuoden talvet, mikä näkyi alkuvuoden pyörämäärissä. Elokuu oli erittäin sateinen, ja pyörämäärät lähtivätkin kesän jälkeen laskuun. Pyörämäärille perinteinen alkusyksyn piikki jäi puuttumaan vuonna 2021. Syksy oli edellisiä vuosia hieman viileämpi ja alkutalvi kylmä ja lumeton. Sääolojen lisäksi Helsingin pyörämääriin vaikutti käynnissä olevat koronarajoitukset, kuten etätyösuositus.

Autoliikenne

Syysarkipäivänä Helsingin niemen rajan ylitti keskimäärin 172 000, kantakaupungin rajan 279 000, kaupungin vuoden 2008 mukaisen rajan 560 000 (alustava tulos), kaupungin nykyisen rajan 622 000 ja poikittaislinjan 228 000 moottoriajoneuvoa. Luvuissa on henkilö-, paketti-, kuorma- ja linja-autojen lisäksi myös raitiovaunut. Vuoden 2019 ja 2020 tuloksia korjattiin kaupungin rajan osalta. Kaupungin nykyisen rajan korjattu vuoden 2019 arvo on 663 000 ja vuoden 2020 arvo 596 000. Kaupungin vuoden 2008 mukaisen rajan vuoden 2019 korjattu arvo on 592 000 ja vuoden 2020 arvo 536 000

Kymmenen vuoden takaiseen verrattuna niemen rajan autoliikenteen määrä oli vuonna 2021 27 % pienempi. Viimeisen viiden vuoden aikana laskua on ollut puolestaan 20 %. Vuoden takaiseen verrattuna niemen rajan autoliikenne kasvoi 2 %. Vuoden 2021 aikana Niemen rajan laskentalinjalla käynnistyi kaksi suurta työmaata: tammikuussa alkoi Kasin katutyöt Töölössä sekä toukokuussa Kruunusillat-työhön kuuluvan uuden Hakaniemensillan rakentaminen Hakaniemessä.

Vuonna 2021 kantakaupungin rajan autoliikenne väheni kymmenen vuoden takaiseen verrattuna 16 % ja viiden vuoden takaiseen verrattuna 13 %. Vuoden takaiseen verrattuna kantakaupungin rajan autoliikenne kasvoi 2 %.

Kaupungin rajan ylittävä autoliikenne oli vuonna 2021 kymmenen vuoden takaiseen verrattuna prosentin pienempi, viiden vuoden takaiseen verrattuna liikennemäärä oli sama. Vuoden takaiseen verrattuna liikenne kasvoi kaupungin rajalla 4 %. Kaupungin rajan tulokset ovat alustavia.

Poikittaislaskentalinjalla (eteläisen kantakaupungin kadut mukaan lukiin) liikennemäärät olivat kymmenen vuoden takaiseen verrattuna 11 % alhaisemmat. Viiden vuoden takaiseen verrattuna poikittaisen laskentalinjan autoliikenteen määrät laskivat 4 %. Edeltävään vuoteen verrattuna liikennemäärät kasvoivat 3 %.

Kun tarkastellaan kaikkien neljän laskentalinjan autoliikennemääriä yhteensä, vuoteen 2020 verrattuna liikennemäärät kasvoivat vuonna 2021 yhteensä 3 %. Viiden vuoden takaiseen verrattuna laskentalinjojen yhteenlaskettu autoliikennemäärä oli 7 % pienempi ja kymmenen vuoden takaiseen verrattuna 11 % pienempi.

Helsingin autokanta

Ajoneuvokanta sisältää kaikki ajoneuvoliikennerekisterissä olevat ajoneuvot. Liikennekäytössä olevat ajoneuvot sisältävät vain ajoneuvot,

31.05.2022

Asia/9

joita ei ollut merkitty liikennekäytöstä poistetuiksi tilaston poikkileikkauksajankohtana. Vuoden 2021 lopussa Helsingissä oli rekisteröity 332 600 autoa, joista liikennekäytössä oli 255 100. Henkilöautoja oli rekisterissä 282 200 ja liikennekäytössä 221 500.

Rekisteröityjen henkilöautojen määrä 1 000 asukasta kohden (eli henkilöautotiheys) oli Helsingissä vuoden 2021 lopussa 429. Liikennekäytössä oli 336 henkilöautoa 1000 asukasta kohden. Vastaavat luvut olivat vuotta aikaisemmin 422 ja 334. Muissa pääkaupunkiseudun kunnissa liikennekäytössä oli vuoden 2021 lopussa 439 henkilöautoa 1000 asukasta kohden (Espoon, Kauniaisten ja Vantaan keskiarvo). Määrä laski hieman vuoden 2020 vastaavasta luvusta (441 ha/1000 asukasta).

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Katja Moilanen, liikennetutkija, puhelin: 310 21385
katja.moilanen(a)hel.fi
Olivia Halme, liikennetutkija, puhelin: 310 42155
olivia.halme(a)hel.fi

Liitteet

1 Liikenteen kehitys Helsingissä 2021, esiteluonnos

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano